

ВИСНОВОК

до проекту Закону України «Про статус осіб, постраждалих від сексуального насильства, пов'язаного зі збройною агресією Російської Федерації проти України, та невідкладні проміжні репарації»

(реєстр. № 10132 від 09.10.2023)

Комітет Верховної Ради України з питань цифрової трансформації розглянув на своєму засіданні 6 лютого 2024 року (протокол № 115) проект Закону України «Про статус осіб, постраждалих від сексуального насильства, пов'язаного зі збройною агресією Російської Федерації проти України, та невідкладні проміжні репарації» (реєстр. № 10132 від 09.10.2023), внесений народним депутатом України Бардіною М.О. та іншими народними депутатами України.

Законопроектом пропонується на законодавчому рівні визначити правовий статус осіб, постраждалих від сексуального насильства, пов'язаного зі збройною агресією Російської Федерації проти України (далі – постраждалі особи), та членів сімей загиблих (померлих) таких осіб, та правові основи надання їм невідкладних проміжних репарацій.

Законопроектом, зокрема, передбачається:

- порядок обліку інформації про постраждалих осіб та захист їхніх персональних даних, зокрема інформації про особисте та сімейне життя. З метою фіксації завданої шкоди, персональні дані та інформація про постраждалих осіб та членів сім'ї загиблої (померлої) постраждалої особи вноситимуться до Державного реєстру осіб, постраждалих внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України, який створюватиметься на підставі окремого закону;
- створення Комісії з розгляду питань, пов'язаних з визнанням осіб постраждалими (далі – Комісія), її повноваження, порядок діяльності та порядок прийняття рішень про визнання особи постраждалою або членом сім'ї загиблої (померлої) такої особи;
- створення Фонду виплати невідкладних компенсацій особам, постраждалим від сексуального насильства, пов'язаного зі збройною агресією Російської Федерації проти України.

Крім того відповідно до статті 6 проекту Закону пропонується, що:
1. Заява про визнання постраждалою особою або членом сім'ї загиблої (померлої) постраждалої особи подається заявником до Комісії з розгляду питань, пов'язаних з визнанням осіб постраждалими, у письмовій формі.

2. Заява про визнання постраждалою особою або членом сім'ї загиблої (померлої) постраждалої особи може бути подана заявником до Комісії з розгляду питань, пов'язаних з визнанням осіб постраждалими, у письмовій формі з використанням мережі Інтернет та засобів електронного зв'язку із застосуванням електронного цифрового підпису, у тому числі засобами Єдиного державного вебпорталу електронних послуг, або поштою.

3. Перелік та обсяг відомостей, які зазначаються в заяві, форма відповідної заяви та перелік документів, що додаються до заяви, визначається та затверджується Кабінетом Міністрів України.

В межах предметів відання Комітету щодо запропонованих законодавчих змін зазначаємо наступне.

Положенням про Єдиний державний вебпортал електронних послуг, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 р. № 1137 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 16 серпня 2022 року № 937) (далі – Положення) визначається мета, основні завдання, функціональні можливості та суб'єкти Єдиного державного вебпорталу електронних послуг (далі – Портал Дія), зміст розміщеної на ньому інформації та порядок її внесення, порядок ведення Реєстру адміністративних послуг, а також інші питання щодо функціонування Порталу Дія.

Так, відповідно до Положення власником (держателем) Порталу Дія та виключних майнових прав інтелектуальної власності на його програмне забезпечення є держава в особі Мінцифри. Власник (держатель) Порталу Дія забезпечує, зокрема, розроблення та прийняття нормативно-правових актів щодо функціонування Порталу Дія.

Технічний адміністратор державне підприємство «ДІЯ», що належить до сфери управління Мінцифри; здійснює створення, модернізацію, розвиток, адміністрування та забезпечення функціонування Порталу Дія, що включає в себе, зокрема: розроблення, створення, модернізацію, розвиток, впровадження та супроводження програмного забезпечення Порталу Дія.

Міністерство цифрової трансформації України у своєму висновку висловило, зокрема, такі зауваження та пропозиції.

Щодо Комісії з розгляду питань, пов'язаних з визнанням осіб постраждалими.

Відповідно до Положення суб'єкт розгляду звернень - державний орган, орган місцевого самоврядування, їх посадові особи, державні, комунальні підприємства, установи, організації та інші суб'єкти, уповноважені відповідно до законодавства надавати публічні (електронні публічні) послуги, розглядати заяви (звернення, запити), адміністративну справу або скаргу; фінансові установи; інший суб'єкт, до якого користувачі звертаються з використанням Порталу Дія для вирішення питань, отримання інформації (консультацій), здійснення доступу до благодійної (волонтерської) діяльності.

Суб'єкт розгляду звернень має право доступу (підключення робочих місць) до Порталу Дія, право на отримання від технічного адміністратора Порталу Дія безоплатних консультацій з питань підключення до Порталу Дія, здійснення електронної інформаційної взаємодії з Порталом Дія, порядку користування Порталом Дія, а також право на безоплатне навчання із зазначених питань.

З огляду на зазначене, серед суб'єктів розгляду звернень визначених Положенням відсутня категорія «Комісія».

Щодо подання заяв до Комісії засобами Єдиного державного вебпорталу електронних послуг. Варто зазначити, що для можливості реалізації послуг на Порталі Дія необхідно попередньо здійснити аналіз бізнес процесів та технічного проектування вказаної послуги з усіма заінтересованими сторонами.

Окрім того, у зв'язку із запропонованими змінами потребуватимуть внесення змін нормативно-правові акти та технічного доопрацювання і додаткових витрат на забезпечення технічної можливості пов'язаної із подачею інформації засобами Порталу Дія.

Так, частиною першою статті 9 Закону України «Про захист персональних даних» (далі – Закон) встановлено, що володілець персональних даних повідомляє Уповноваженого про обробку персональних даних, яка становить особливий ризик для прав і свобод суб'єктів персональних даних, упродовж тридцяти робочих днів з дня початку такої обробки. Види обробки персональних даних, яка становить особливий ризик для прав і свобод суб'єктів персональних даних, та категорії суб'єктів, на яких поширюється вимога щодо повідомлення, визначаються Уповноваженим.

Згідно з пунктом 1.2 глави 1 Порядку повідомлення Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про обробку персональних даних, яка становить особливий ризик для прав і свобод суб'єктів персональних даних, про структурний підрозділ або відповідальну особу, що організовує роботу, пов'язану із захистом персональних даних при їх обробці, а також оприлюднення вказаної інформації, затвердженого наказом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини від 08.01.2014 № 1/02-14 (далі – Порядок), для цілей цього Порядку обробка персональних даних, що становить особливий ризик для прав і свобод суб'єктів - це будь-яка дія або сукупність дій, а саме збирання, реєстрація, накопичення, зберігання, адаптування, зміна, поновлення, використання і поширення (розповсюдження, реалізація, передача), знеособлення, знищення, у тому числі з використанням інформаційних (автоматизованих) систем, яка здійснюється відносно персональних даних, зокрема, про стан здоров'я та статеве життя.

З огляду на зазначене, подання засобами Єдиного державного вебпорталу електронних послуг заяви про визнання постраждалою особою або членом сім'ї загиблої (померлої) постраждалої особи вимагатиме дотримання Підприємством як технічним адміністратором Єдиного державного вебпорталу електронних послуг вимог щодо додаткового повідомлення про обробку персональних даних, яка становить особливий ризик для прав і свобод суб'єктів персональних даних, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Так, володілець персональних даних повідомляє Уповноваженого про здійснення ним будь-яких видів обробки персональних даних, які становлять особливий ризик для прав і свобод суб'єктів персональних даних (пункт 2.1 глави 2 Порядку). Відповідно до пунктів 2.2, 2.3 глави 2 Порядку з метою повідомлення Уповноваженого володілець персональних даних подає до Секретаріату Уповноваженого заповнений бланк заяви в межах строків, встановлених Законом. Кожна сторінка заяви має бути пронумерована та скріплена печаткою (у разі наявності) і підписом уповноваженої на те особи. Володілець персональних даних повідомляє Уповноваженого листом на адресу Секретаріату Уповноваженого: вул. Інститутська, 21/8; м. Київ, 01008, або іншим доступним заявнику способом (факсом, електронною поштою, через скриньку, спеціально розміщену на 1 поверсі Секретаріату Уповноваженого). В разі направлення заяви електронною поштою заява має бути відсканована. Разом з тим згідно з пунктами 3.1 глави 3 та 4.1 глави 4 Порядку володілець персональних даних, який повідомив Уповноваженого про обробку персональних даних, яка становить особливий ризик для прав і свобод суб'єктів персональних даних, в порядку, визначеному пп. 2.1-2.5 цього Порядку, повідомляє Уповноваженого про кожну зміну відомостей, вказаних у п. 2.4. Володілець персональних даних, який повідомив Уповноваженого про обробку персональних даних, яка становить особливий ризик для прав і свобод суб'єктів персональних даних, в порядку, визначеному пп. 2.1-2.5 цього Порядку, повідомляє Уповноваженого про припинення такої обробки персональних даних.

З огляду на зазначене процедура повідомлення Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про обробку персональних даних, яка становить особливий ризик для прав і свобод суб'єктів персональних даних, є складною і потребує суттєвого доопрацювання функціоналу Єдиного державного вебпорталу електронних послуг, зачіпає чутливі персональні дані суб'єктів та не деталізована в положеннях проекту Закону достатньою мірою.

Відтак, Мінцифри як власник (держатель) Порталу Дія забезпечує, зокрема, розроблення та прийняття нормативно-правових актів щодо функціонування Порталу Дія **не підтримує проект Закону в частині подання заяв до Комісії засобами Єдиного державного вебпорталу електронних послуг.**

Отже, з частини другої статті 6 проекту Закону слова «**у тому числі засобами Єдиного державного вебпорталу електронних послуг**» потребують **виключення.**

Щодо застосування термінологічної конструкції «застосування електронного цифрового підпису».

Правові та організаційні засади електронної ідентифікації та надання електронних довірчих послуг, права та обов'язки суб'єктів відносин у сферах електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг, порядок здійснення державного контролю за дотриманням вимог законодавства у сферах електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг визначає Закон

України «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги» № 2155-VIII від 5 жовтня 2017 року (далі – Закон).

Відповідно до пункту 2 розділу VII Прикінцеві та перехідні положення Закону визнано таким, що втратив чинність Закон України «Про електронний цифровий підпис».

Враховуючи зазначене, Мінцифри пропонує у частині другій статті 6 проекту Закону слова **«застосування електронного цифрового підпису» замінити словами «застосуванням електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису.»**, що відповідатиме термінології Закону України «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги».

Міністерство соціальної політики України у своєму висновку висловило, зокрема, такі зауваження та пропозиції:

1. У пунктах 5 та 7 частини першої статті 1 законопроекту пропонує зазначити, що під сферу застосування законопроекту підпадають випадки сексуального насильства, пов'язаного зі збройною агресією Російської Федерації проти України (далі – СНПК), вчинені військовими формуваннями, в тому числі незаконними.

2. Положення законопроекту, які стосуються роботи Комісії з розгляду питань, пов'язаних з визнанням осіб постраждалими від СНПК, замінити положеннями про утворення міжвідомчої комісії, яка координується центральним органом виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері соціальної політики.

3. У статтях 1 і 4 законопроекту додати визначення, правовий статус, склад, а також підходи до формування міжвідомчої комісії, а також вилучити положення про регіональні підрозділи такої комісії.

Крім того, передбачити у законопроекті положення про звільнення членів міжвідомчої комісії від обов'язку повідомляти про виявлений злочин СНПК у разі відсутності згоди постраждалої особи співпрацювати з правоохоронними органами та брати участь у кримінальному процесі.

4. Частину другу статті 5 законопроекту доповнити пунктом 6 такого змісту:

„здійснює взаємодію та обмін інформацією відповідно до законодавства з Державним реєстром осіб, постраждалих внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України;”. У зв'язку з цим пункти 6, 7 частини другої статті 5 законопроекту вважати пунктами 7, 8.

5. У статті 6 законопроекту вилучити норму про подання заяви особою до Комісії з розгляду питань, пов'язаних з визнанням осіб постраждалими, натомість передбачити можливість подання заяви через електронні сервіси або поштою, передбачивши при цьому можливість подати таку заяву анонімно із зазначенням контактної інформації для подальшого зв'язку з метою надання необхідної допомоги.

6. У статті 7 законопроекту передбачити можливість додавання до заяви постраждалої особи документів (у разі наявності), які підтверджують право на визнання особи постраждалою.

Частини другу та четверту, слова „а також форма довідки” у частині сьомій статті 7 проекту закону пропонує виключити.

7. Статті 11 та 12 законопроекту пропонує об'єднати, а також вилучити частини першу і третю статті 11 проекту, оскільки вони дублюють положення, зазначені в тексті законопроекту.

8. У статті 12 законопроекту пропонує об'єднати частини першу та другу, оскільки, із запропонованої редакції вбачається, що права постраждалої особи, зазначені у частині другій – гарантуються державою, а зазначені у частині першій – не гарантуються.

Крім того, пункти 2, 3 частини першої статті 12 пропонує викласти у такій редакції:

„2) право на отримання невідкладної компенсації у розмірі та у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, за рахунок та у межах коштів, які надходять як благодійна пожертва, гуманітарна допомога, гранти, дарунки та / або коштів отриманих в порядку зворотної вимоги (регресу) до заподіювача шкоди, репарацій чи інших стягнень з Російської Федерації, а також інших джерел, не заборонених законодавством України;

3) право на безоплатне проходження комплексної програми соціальнопсихологічної реабілітації, яка включає комплекс медичних, соціальних, психологічних, юридичних та інших послуг, спрямованих на відновлення фізичного і психологічного стану та соціальних функцій особи, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України”.

9. Пункт 4 частини першої статті 12 пропонує виключити.

10. У пункті 4 частини другої та пункті 6 частини третьої статті 12 слова „отримання соціальних послуг у порядку, встановленому Законом України „Про соціальні послуги” доповнити словами „безоплатне”.

11. Статтею 13 законопроекту пропонується установити два розміри компенсації: звичайний та підвищений. Вважають введення градації завданої шкоди та тяжкості травми, яку зазнала особа, є некоректним. Крім того, установити факти, зазначені у пунктах 2 і 3 частини другої цієї статті, буде надзвичайно складно.

Тому, з метою уникнення ситуацій несправедливого призначення розміру компенсації через відсутність достатньої доказової бази, пропонується вилучити із законопроекту норми про підвищений розмір компенсації, а також визначити розмір такої компенсації, який буде виплачуватися всім постраждалим особам, яких визнано постраждалими.

12. Статтею 14 законопроекту пропонується утворити Фонд виплати невідкладних компенсацій особам, постраждалим від сексуального насильства, пов'язаного зі збройною агресією Російської Федерації проти України, джерелами наповнення якого є кошти міжнародних фінансових організацій, інших кредиторів та інвесторів тощо. Зазначають, що не всі міжнародні партнери

зможуть надавати фінансові кошти для виплати таких компенсацій шляхом наповнення спеціального Фонду державного бюджету.

Тому пропонують статті 13 та 14 виключити.

13. Потребують уточнення категорії осіб, які відносяться до членів сім'ї загиблої (померлої) постраждалої особи, оскільки „особа, яка проживає з постраждалою особою однією сім'єю, у близьких стосунках, ділить спільне господарство на постійній і безперервній основі, але не перебуває у родинних відносинах чи шлюбі з нею” не може підпадати під категорію члена сім'ї загиблої (померлої) постраждалої особи, так як такі особи не можуть продовжувати проживати з померлою особою.

У зв'язку з цим, пропонують виключити із законопроекту норми щодо „визнання членом сім'ї загиблої (померлої) постраждалої особи”, передбачивши можливість успадкування виплат і компенсацій членами сім'ї постраждалої особи, яка була визнана постраждалою відповідно до положень законопроекту, проте, на жаль, загинула (померла) та не встигла отримати компенсацію.

Розглянувши законопроект, народні депутати України – члени Комітету підтримують законодавчі ініціативи щодо визначення на законодавчому рівні правового статусу осіб постраждалих від сексуального насильства, пов'язаного зі збройною агресією Російської Федерації проти України, та членів сімей загиблих (померлих) таких осіб, та правові основи надання їм невідкладних проміжних репарацій. Але зважаючи на вищезазначені зауваження та пропозиції Міністерства цифрової трансформації України та Міністерства соціальної політики України законопроект потребує відповідного доопрацювання.

Враховуючи зазначене, за результатами обговорення Комітет ухвалив рішення:

1. Рекомендувати Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин врахувати висловлені зауваження та пропозиції під час підготовки та розгляду проекту Закону України «Про статус осіб, постраждалих від сексуального насильства, пов'язаного зі збройною агресією Російської Федерації проти України, та невідкладні проміжні репарації» (реєстр. № 10132 від 09.10.2023), внесений народним депутатом України Бардіною М.О. та іншими народними депутатами України.

2. Направити висновок Комітету про розгляд зазначеного законопроекту до Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин.

Голова Комітету

М. КРЯЧКО